

רשימות תורניות

על נפש, נשמה ומה שביניהם | אשר מורסקי

שובבי"ם וקדושת הנערים

24 תגובות / חינוך, עבודת ה' / איסור הוז"ל, חינוך ילדים, קדושה, שמירת הברית

הורד קובץ PDF
טקסט בעיצוב מלא

הורד קובץ PDF
טקסט בלבד

תוכן המאמר: [הסתר]

- 1 דבר להורים – על שובבי"ם וקדושת הנערים
- 2 מילד לנער (מאמר על שובבי"ם וקדושת הנערים)
- 3 התבגרות גופנית
- 4 בכל לבבך
- 5 יצר – כוח של חיים
- 6 מעשה על תרנגולת וביצה
- 7 האנרגיה שבך
- 8 הדרכת הרב שלמה וולבה
- 9 תשמור על כוחך זה, תשמח ותהיה מאושר!
- 10 הדרכה הלכתית
- 11 הדרכה מעשית

12 כי בשמחה 😊 תצאון

13 לא לנצח, להילחם!

14 תילחם עם מצב רוח טוב

15 רק בשמחה!

16 ברכה לסיום

17 ברכתנו לנו ההורים, ולמפיצים מאמר זה – שובבי"ם וקדושת הנערים

18 שו"ת על שובבי"ם וקדושת הנערים (SEO)

דבר להורים – על שובבי"ם וקדושת הנערים

הורים יקרים! התלבטתי רבות אם להידרש לנושא שובבי"ם וקדושת הנערים אם לא, אך ככל שהפכתי בדבר הבנתי, שאם כי לא עלי המלאכה לגמור, אך גם בן חורין ממנה אינני – גם כי קיבלתי בזה דברים מרבתי וגם כי התבקשתי מידידי לתרום את חלקי לנושא.

הנושא הוא נושא רגיש, ואנו תמיד, כהורים וכמחנכים, בהתלבטות האם לדבר או לא לדבר, הגיע העת או לא, מה להגיד ומה לא, האם מה שאני יאמר יסייע ויעזור או שאני רק מעורר את דבִּי יצר הרע הישנים מרבצם וכו', ובין כך ובין כך אנו מנחמים את עצמנו, שהדבר בגדר ספק שקול ואולי עדיף לשתוק ודי, ואם כבר אנו מדברים אז רק לרמוז משהו, כזה שבדרך כלל הילד לא מבין את הנרמז לו, ובזה אנו מרגישים שיצאנו ידי חובה ושמחים שפטרנו את עצמנו מהעול הזה ואי הנעימות שבדבר, כשגם העצלות שיש לנו, ואני ביניהם, מצטרפת לחגיגה, ובכלל, מהרהרים אנו, שמענו שמועה וראינו אמירה שרב פלוני אומר שלא צריך לעשות כלום, רק להגיד לילד/לנער/לבחור שיהיה שקוע תמיד בלימוד התורה ועדיף לא לדבר יותר מדי, כי הדיבור בעצמו יביא לבעיות (כאשר באמת הדברים ששמענו לא הובנו על-נכון) וכך אנו מרגיעים את עצמנו שעשינו מה שצריך, והילד יגדל ויהיה טוב בעזרת ה', ומן הצד – היצר הרע מחכך את ידיו בהנאה מוסתרת, מחך לעצמו בהיחבא ופורש שוב פעם להחטיא, ואנחנו אנה אנו באים.

אני לא איש חינוך, ואינני מתיימר להיות כזה. אני אבא. כמו שאתה אבא וכמו שאת אמא. וכאבא אני רוצה לכתוב עבורכם את הדברים הבאים, כי חושבני שהם יהיו לתועלת גדולה, שאת אמא ובמקרה זה יותר טוב שאתה האבא, תקראו את הדברים ותעבירו אותם **באופן מותאם לבינכם יקירכם**, וגם במידה ואינכם מסוגלים לעשות זאת, תוכלו להדפיס (בכפתור למעלה בצד שמאל) לבנכם את המאמר והוא יקרא אותו בהדרכתכם הנאמנה. ומסיבה זו אני כותב את המאמר כמופנה ישירות לילד הגדול/נער כדי שהדברים ידברו אליו בשפתו שלו, כמה שיחונני ה' ב"ה וישים בפי, כי לאדם מערכי לב ולה' מענה לשון וכתב.

לא הכבדתי בהבאת ציטוטים ומקורות, כי המטרה היא מעשית וצריכה להתאים ללשון נער צעיר, שבוודאי סומך עלינו שדברינו הם דברי תורה ממש, אבל תדעו אתם שכל משפט ופסקה במאמר זה מעוגנת במקורות **רבים** ומוצקים מספרי הקודש ומגדולי ישראל (ואם אראה ביקוש לדבר מצד ההורים הרואים בזה תועלת לעצמם או לילד, אביא גם את המקורות ובנפרד, בלנ"ד).

ואני תפילה, יהי רצון שדברי יהיו לרצון לפני ה' ית' ואעשה את מלאכתי נאמנה ושלא תצא תקלה מתחת ידי בס"ד, וזה החלי בעזר החונן לאדם דעת:

מילד לנער (מאמר על שובבי"ם וקדושת הנערים)

ילד יקר! גדלת והנך כבר בן 12 או 13, וזו ודאי הרגשה אחרת. עד עכשיו היית ילד עם הרגשות של ילד, חוויות של ילד, תמימות של ילד, שאלות של ילד, משחקים של ילד, אבל עכשיו משהגעת לגיל 12 או 13, אתה כבר ילד גדול, כבר נער. לפתע אתה שם לב מה חושבים עליך. יותר אכפת לך כבוד, יותר מתבייש. פתאום יש לך שאלות אחרות, מחשבות אחרות, רגשות אחרים שלא הכרת, ובקיצור – העולם השתנה.

אבל באמת לא העולם השתנה – אלא אתה. העולם שלך השתנה. הפנימי.

אתה בוגר יותר, אתה מבין יותר, אכפת לך יותר. התבגרת. אתה נער.

התבגרות גופנית

ההתבגרות היא גם מנטלית כלומר שכלית. השכל שלך מפותח יותר ואתה מבין יותר את הדברים שסביבך, אך היא גם פיזיולוגית, כלומר גופנית. הגוף שלך השתנה והוא הולך ומשתנה. אתה הולך וגובה, יש לך מעט שערות מעל השפה העליונה, מעט בצידי הראש (פאתים) ובעוד מקומות. כחך מתחזק ואתה יכול להרים חפצים כבדים יותר, ובכלל – יש לך יותר מרץ. אתה חש יותר חום וכוחות, מרץ עלומים ואנרגיה. הרבה אנרגיה.

מה זה כול האנרגיה הזו?

זה משהו טוב מאוד.

חז"ל אומרים שהאנרגיה הזו היא משהו טוב מאוד. מאוד מאוד.

חז"ל נתנו לזה שם. אתה מכיר את השם הזה מאז שאתה ילד קטן, אבל כעת, עם התבגרותך, תכיר את השם של זה טוב יותר ובאופן מובן יותר. השם של האנרגיה הזו הוא:

יצר הרע.

יצר הרע?

כן. נעים להכיר.

בכל לבבך

יצר הרע הוא לא רע! יצר הרע הוא כח טוב וקדוש של יצר ויצירה, כוח עלומים ואנרגיה שאם משתמשים בו לא נכון הוא רע, אבל אם משתמשים בו נכון הוא **טוב מאוד, קדוש וטהור!**

אל תתפלא על כך. אתה אומר את זה כל יום כמה פעמים ביום בפיך בפסוק שבקריאת-שמע: "ולעבדו בכל לבבכם". **לבבכם?** וכי יש לנו שני לבבות או לב אחד? לי יש לב אחד...

"בכל לבבך" – אומרים חז"ל – הכוונה היא: בשני יצרך, ביצר הטוב וביצר הרע.

חז"ל בעצם מגלים לנו
 בדבריהם אלו את הסוד של
 החיים. את הפסיכולוגיה (תורת
 הנפש) של היהודי. היצר הרע
 הוא לא רע! הוא רע רק אם
 משתמשים בו לרעה אבל אם
 משתמשים בו לטובה הוא לא
 רע, הוא טוב. אפשר לעבוד
 איתו את ה'! "בכל לבבך" –
 בשני יצרך. לעבוד את ה' ביצר
 הטוב, ולעבוד את ה' ביצר הרע!

היצר הרע החזק ביותר בחיים
 ובעולם ובכל הדורות – הוא

היצר הרע הטמון בברית, באותו המקום שעושים את מצוות ברית המילה. לא לחינם ה' אמר לנו היהודים לעשות מצוות ברית מילה, הדבר נעשה [בין היתר] כדי להחליש את היצר הרע הטמון במקום זה. לא להכחידו חס וחלילה אלא להחלישו.

יצר – כוח של חיים

במקום זה, הברית, טמון כח של חיים, של יצר. יצר שאם משתמשים בו נכון ובמקום הנכון הוא טוב מאוד, אבל אם משתמשים בו שלא במקום הנכון, לא בעת הנכונה ולא בזמן הנכון, והוא יוצא או שמוציאים אותו לריק ולבטלה – זה רע רע וחמור מאוד.

לא לחינם ה' ברא את היצר הזה. הוא הרי האנרגיה של כל החיים, והוא הכח המפרה, המוציא פירות והמביא תינוקות רכים וחייכנים, כאלו מתוקים, לעולם היפה שה' הטוב ברא בטובו ובחסדו.

מעשה על תרנגולת וביצה

אני רוצה לספר לך מעשה קצר.

בגמרא מסופר, שחז"ל החליטו לבטל את היצר הרע הזה הטמון בברית כי היו אנשים שחטאו ועשו איתו ל"ע עבירות ואפילו עבירות חמורות (ג"ע) והשחיתו את דרכם על הארץ.

חז"ל עשו מה שעשו בכוחם הגדול, וביטלו את היצר הרע הזה. בשעה שביטלו חז"ל את היצר הרע הזה יצא מבית קודשי הקודשים כמו כדור של אש ✨ בצורת אריה 🦁 שעלה ופרח השמימה. שמחו חז"ל והודו לה'.

אבל כבר למחרת היה רעש בשווקי העיר וברחובות. אנשים יצאו לשוק לקנות ביצים, ואין. הלכו מחנות אל חנות ואין ביצים. מה קרה? – שואלים הם את המוכר – והוא משיב להם: כל התרנגולות לא הטילו הבוקר ביצים. לכו הביתה, אין ביצים!

מה מסתבר? כל התרנגולים סילקו את התרנגולות שלהם ולא רצו איתם קשר ויחס, ולכן התרנגולות כולם לא יכלו יותר להטיל ביצים. לא היה לאנשים ביצים לאכול 🍳 ולא היו יותר אפרוחים צהובים ומתוקים 🐣 שיגדלו להיות תרנגולות בוגרים 🐔. ולא רק התרנגולות. חז"ל אומרים שכל מה שברא הקב"ה בעולם "זכר ונקבה בראם". כל הברואים בעולם, כל מיני הצמחים 🌿, החרקים 🐛, העופות 🐦, החיות 🐾 והבהמות 🐄 וגם כמונן האדם – את כולם ה' ברא זכר ונקבה, וגם בעולמות העליונים הרוחניים זה ככה, "זכר ונקבה בראם", כך שגם כל הנקבות שבעולם הפסיקו לפרות ולהוליד. העולם כמו עצר מלכת.

ראו חז"ל מה שנעשה ואת הבעיה שנוצרה, חזרו לבית המקדש וביקשו מה' ית' רחמים שהיצר הזה – שאם משתמשים בו לא טוב הוא רע ואם משתמשים בו בקדושה ובטהרה הוא טוב – שיחזור. והוא אכן חזר. אבל חזר מוחלש קצת. ומאז ועד עתה כל הנקבות שבעולם שבו לרצות שיהיה להם זכר בן-זוג, וכל הזכרים שבו ורצו שתהיה להם נקבה, בת-זוג.

ולכן העולם כל כך יפה ומלא פריחה וחידוש, שגשוג וחיים, ותינוקות חמודים עם חיוך שובה לב ואהבה בעיניים נולדים וממלאים את העולם בצהלות משחקים "ילדים וילדות משחקים ברחובותיה" (ישעיהו).

האנרגיה שבך

תתאר לך. כשהיית ילד קטן לא היה לך בגוף את הכח הזה ואת האנרגיה הזו שמייצרת עם בת-זוגך (לעתיד) חיים חדשים, וכעת כשאתה הולך ומתבגר הגוף שלך מייצר באותו מקום של הברית את הכח, שהוא חומר פיזי חי ממש, זרע קדוש, שעמו תזכה אחרי חתונתך עם אשתך לעתיד להמשיך את המשך שרשרת הדורות והעברת לפיד היהדות והתורה הקדושה הלאה לדורות הבאים.

כמו שזורעים זרע באדמה 🌱 והוא מצמיח ועולה ומוציא פירות יפים ומתוקים 🍓🍌🍎, כך גם לך מתפתח בגיל זה זרע עימו תצמיח ותגדל ותקים את משפחתך בהגיע עת זודיך (נישואיך), כחרוז נוסף בשרשרת הדורות של העם היהודי, לשמחת הוריק האהובים ולשמחת ה' יתברך.

הדרכת הרב שלמה וולבה

על כח זה כותב המשגיח האהוב הרב שלמה וולבה זצ"ל בהדרכתו:

הקשה מכל תאוות הגוף היא תאוות המין. תאוות זו, אם מעוררים אותה לשם מצוה – היא כח קדוש.

מיד בהתעורר כח זה לפעול באדם – בערך בגיל הבר מצוה – ידע, כי זרע-האדם הוא אותו כח שעל ידו יזכה לבנות בעזרת ה' בנין עדי עד.

אולם פעולת בלוטות-הזרע מעוררת את האדם להרהר בדמיונות ובמחשבות זרות, ועם דמיונות אלה יש לאדם מלחמה **תמידית** וקשה, והזכרים ידועים כי "ברא הקב"ה יצר הרע ברא לו תורה תכלין",

שהיא מבטלת את הרהורים רעים (ב"ב טו ע"א וברש"י שם) ואין שום עצה אחרת בעולם להינצל מהרהורים אלא עמל תורה.

אם לא היה הכרח לעמל תורה אלא זה – דיינו. מלבד חומר מצות תלמוד תורה וענין "והגית בה יומם ולילה". ויש לצרף לעמל התורה את הרצון החזק להתעלות בכל מדרגות השלימות.

מה נפלאים הם דברי חז"ל (ע"ז כ ע"ב): תנו רבנן, כתוב בפסוק "ונשמרת מכל דבר רע", שלא יהרהר אדם ביום, שלא יבא לידי טומאה בלילה (קרי). מכאן אמר רבי פינחס בן יאיר, תורה מביאה לידי זהירות, זהירות מביאה

לידי נקיות, נקיות מביאה לידי פרישות וכו' עד קדושה, רוח הקודש ותחיית המתים.

(הרב וולבה, ספר עלי שור, חלק ב, עמוד רמו)

תשמור על כוחך זה, תשמח ותהיה מאושר!

כעת יש לך בגוף את כח הזרע, שהוא כח **חי** ממש, כפי שניתן לראות כאן מבעד לעדשת המיקרוסקופ (וואו! – איזו יצירה מדהימה של הקדוש-ברוך-הוא!) ועמו את היכולת להיות חרוז חדש ונוסף בשרשרת הדורות. חשבת על כך **כמה זה מרגש, מיוחד ויפה!**

בגלל שהאנרגיה הזו וכח הזרע הוא כל כך קדוש ומיוחד ויפה, עליך לשמור אותו מכל משמר שהוא לא ייצא לבטלה ולריק סתם!

עליך לדעת, שכשמקום הברית (המילה, הגיד) מתחמם – נפלט משם ליחה של זרע, וזה דבר שאסור שיקרה בשום אופן! החימום נוצר על ידי שפשוף, חיכוך, נגיעה, לחיצה או הצמדה, דבר הגורם לפליטה וזה דבר חמור מאוד! עבירה.

תתאר לך שהכח של ההולדה שנמצא אצלך, שהוא כל כך מיוחד וקדוש, הולך לריק ולבטלה סתם כך, במקום להולדה בבוא העת עם אשתך לעתיד. כמה זה חמור, נורא ועצוב!

הדרכה הלכתית

לכן התורה אסרה לגרום לפליטה של זרע לריק, גם אם זה נעים לרגע קט – כשזה באמת לרגע לא נעים כלל וכלל לא גשמית ולא רוחנית, וגם נתנה לנו הדרכה מעשית וכלים כדי שלא נגיע לידי פליטה של זרע לריק, אפילו שלא בכוונה תחילה.

הדבר כל כך חשוב והאיסור הוא כל כך חמור, שהגמרא והשולחן ערוך כתבו על כך (על שובבי"ם וקדושת הנערים) הלכות מעשיות מפורשות, מהם נציין כמה בלשון ימינו בשפה ברורה, קלה ונעימה:

- כשהולכים לשירותים לקטנים (שתן) אסור להחזיק את הגיד (האמה) ביד, אך מותר להחזיק את סוף הגיד מהמקום בו מתחילה ה'עטרה' (=סוף הגיד, בו מסתיים הגיד ומתחילה הבליטה המוגבהת ההולכת וצרה) והלאה כלפי חוץ.
- אסור להכניס את הידיים לכיסים של המכנסיים כדי לגעת או לחכך בבלוטות או בגיד עצמו (כלומר, בכל אותו המקום). דבר ראשון זה לא יפה וזה מכוער, וגם גורם להנאה רגעית שמביאה לידי צער. המגע עלול גם להביא לידי פליטה של זרע, שזה דבר חמור מאוד ואסור כפי שלמדנו קודם.
- כשמתקלחים, אין להתיז מים – וכל שכן לא מים חמים – ישירות על אותו המקום של הברית. רק להתקלח עם דוש (מזלף 🚿) עליון, ואם אין דוש עליון אז עם מה שיש, אבל העיקר לא ישירות על המקום אלא בזהירות מן הצד, ולנקות באותו מקום רק עם ספוג עבה בקלילות ובזמן קצרצר "מלמעלה" כזה שלא מביא לידי חימום והתקשות (קישוי) של האיבר (הגיד).
- אסור לישון על הגב (שכיבת פרקדן). שכיבה כזו מביאה לידי חימום, הרהורים ופליטה של זרע מתוך שינה (הנקרא: קרי/בעל קרי). כמו כן, אין לישון על הבטן. רק על הצדדים. זה גם בריא לעיכול.
- אין ללבוש בגד תחתון הנצמד לאיבר (אותו המקום) כי זה מביא לידי חימום, הרהורים ופליטה ח"ו, אלא יש ללבוש בגד תחתון שגזירתו בצורה כזו שאיננה לוחצת ומהודקת. אותו הדבר הוא גם בנוגע למכנסיים: אסור ללבוש מכנסיים צמודות ולוחצות – בין שהם לוחצות בקימה ובין שהם לוחצות ומתהדקות רק בזמן ישיבה.
- אם עולה לך הרהור עבירה, לעשות עבירה או הרהור על נשים/בנות – אל תיבהל **כלל!** זה טבעי ונורמלי לגמרי. חז"ל אומרים שהרהורים אלו הם מהדברים שאין אדם ניצול מהם אף יום, וזה בגדר אנוס (שאין מה לעשות, אין על כך בחירה). אבל אם אחרי שעלה לך הרהור, אתה לא מסיח את דעתך לדבר אחר, כמו ללמוד תורה, שיחת חברים וכדומה, אלא אתה ממשיך להרהר בעבירה בכוונה תחילה – זה עוון וזה אסור, ועליך לחזור על כך בתשובה ולהיזהר על להבא להסיח דעת לדברים טובים, מותרים וחיוביים.

הדרכה מעשית

לאחר שראינו את ההלכות המעשיות מהגמרא והשולחן ערוך, אני רוצה לכתוב לך כמה **הדרכות** מעשיות בקצרה שיעזרו לך מאוד בענין זה כפי שלימדו אותנו גדולי ישראל:

- אם קמת בבוקר משינה ואתה רואה לפתע בבגד התחתון הסמוך לגופך שנפלט לך זרע (נוזל צהבהב-לבן נרש"י ויקרא טו, ב, רטוב או שהתייבש כבר) זה נקרא **קב**. אל תיבהל! זה נורמלי **לחלוטין**. אתה רק צריך לשים לב האם יש כאן עבירה. כי הבעיה היא לא הפליטה עצמה של הזרע (קרי), אלא מה **הסיבה שגרמה** לפליטה. אם הסיבה היא בגלל שהרהרת בלילה בשנתך בעבירה (בנות) ולכן נפלט לך, זה בדרך כלל בגלל שהרהרת על כך במשך היום שלפני **בכוונה תחילה**, שהרי אין אדם חולם בלילה אלא מהרהורים שהוא הרהר ביום, ועל כך עליך לשוב בתשובה – על הרהורים שהרהרת ביום בכוונה תחילה. ותאמר לפני אב הרחמן אבינו הטוב שבשמים כפי הנוסח שלהלן או בכל נוסח אחר היוצא מליבך הטהור והזך: "סליחה אבא שבשמים, ה' ברוך הוא, שלא נזהרתי והרהרתי בכוונה תחילה בעבירה, אני מצטער על כך ואעשה מאמץ גדול מאוד על להבא שלא אהרהר יותר". ודי בזה. מכאן והלאה תשקיע את עצמך בדברים טובים, בלימוד תורה ועשיית מצוות. ואל תדאג **כלל!** אם תרצה, טוב במקרה כזה להתקלח עם דוש 🚿 בכמות מים של 16 ליטר – מינימום (הנקרא: תשעה קבין) וטוב יותר לטבול במקווה – אך התייעץ על כך עם הוריק האהובים!
- אפילו אם הרהרת ביום בעבירה אך **שלא בכוונה תחילה**, מאותם הרהורים שלמדנו קודם שאין אדם ניצול מהם בכל יום, שהוא בגדר אנוס, ונפלט לך בלילה קרי (במיוחד בעת מחלה 😞) זה לא כלום! זה כמו סתם ליחה (נזלת) המופרשת מן האף או הגרון ואין לך להתייחס לזה כלל כעבירה או בעיה! זה טבעי. רק תשטוף את המקום באופן שלמדנו קודם בהלכות המעשיות, ואם תרצה טוב להתקלח בתשעה קבין (כבסעיף הקודם), וטוב יותר אם אפשר לך, באישור הוריק, לטבול במקווה. חשוב שתדע, שכמו שלאשה יש מחזור-חודשי בו היא רואה דם נדה, כפי שבוודאי כבר הספקת ללמוד בחומש ובמשנה (או בגמרא), כך גם בנים וגברים – בין אם הם רוצים ובין אם הם לא רוצים – נפלט להם זרע בשינה (קרי) בערך פעם בחודש באופן שהדבר נחשב על פי תורה והלכה שהאדם אנוס **גמור** (ושוב, זה בתנאי שלא היה זה בגלל הרהור, או שכיבה על הגב/בטן או כל דבר אסור אחר וכפי שלמדנו קודם). אפילו לכהן הגדול ביום הכיפורים אירע פעם אחת קרי לאונסו, וכהן גדול אחר מילא את מקומו (ירושלמי).
- לפעמים קורה בלילה בשעת השינה שהאיבר (הגיד, המילה) מתקשה (קישוי) גם ללא שום הרהור או כל דבר אחר האסור (פרקדן וכדומה). זה טבעי ונורמלי לחלוטין! ואין לך לחשוש מכך. עליך רק להיזהר במקרה כזה ביתר זהירות שלא לחךך או לנגוע כדי שלא תיפלוט. ולהסיח דעת לדברים טובים.
- שינה עם שמיכות עבות כמו פוך עבה וכדומה עלולה הרבה פעמים לחמם מדי וממילא לגרום להרהורים וקרי מתוך שינה. לכן, בחורף, במקום שמיכת פוך עבה, יש להדליק חימום-קל בחדר ולישון עם שמיכה רגילה ונעימה. אמנם הדבר משתנה בין נער לנער ובין אדם לאדם ולכן תתייעץ על כך, כמו בכל דבר וענין, עם הוריק ומוריק (הרבנים).
- מומלץ לא לשתות סמוך לשינה. שלפוחית-שתן מלאה גורמת לפנות-בוקר לקישוי האיבר, דבר העלול לגרום לפעמים להרהורים ולפליטת זרע. לכן, אם אתה צמא בלילה, כדאי שתתרגל לשתות בערך שעה לפני השינה, וקודם שאתה עולה על המיטה לישון – תלך להתפנות.

עד כאן ההדרכות המעשיות (על שובבי"ם וקדושת הנערים), אבל ההדרכה החשובה ביותר היא:

כי בשמחה 😊 תצאון

תהיה תמיד בשמחה, ורק בשמחה!

גם אם לא הצלחת לקיים את כל מה שדיברנו כאן ולצערך עברת עבירה ונפלט לך, **בכוונה** או ללא כוונה, תדע תמיד שה' אוהב אותך והוא אתך. אמנם חטאת, בשוגג או במזיד, אבל אבא נשאר תמיד אבא!

תפנה אל ה' ית' כדבר איש אל רעהו, וכמו בן הפונה אל אביו אוהבו ותאמר לו: אבא, אב הרחמים, ה' יתברך, חטאתי ונכשלתי ואני מבקש סליחה ואזהר מאוד מאוד מכאן ולהבא להתרחק מכך ולעשות רק מעשים טובים וללמוד תורה ולא להיכשל שוב.

ה' הוא אבא אהוב ואוהב, וככזה הוא מלך מוחל וסולח ורוצה בטובתך, אוהב אותך ורוצה שיהיה לך רק טוב ושתמיד תהיה בשמחה.

אמרו חכמים, "כי בשמחה תצאון" – מכל הקשיים והבעיות אפשר לצאת רק על ידי שמחה! אם תיפול ברוחך ותישבר, היצר הרע יהיה מאוד מאוד שמח. אם תיכשל ותיהיה בעצבות היצר הרע יסמן ✓ שהוא ניצח אותך, כי כשאתה עצוב אתה נופל לידיים שלו כמו דג שנתפס ברשת של הדייג 🐟.

אז יקירי אל תתייאש! תהיה תמיד רק בשמחה! 😊 ועם כח השמחה **תילחם** ביצר הרע!

לא לנצח, להילחם!

דבר נוסף שאתה צריך לדעת הוא, שאי אפשר **לנצח** את היצר הרע הזה, **ואין אדם בעולם** שניצל מהיצר הרע הזה וניצח אותו לגמרי. כולם **נלחמים** בו, אבל לא תמיד מנצחים. לפעמים אנחנו מנצחים ולפעמים הוא מנצח.

אם לפעמים גם הוא מנצח, אתה שואל, אז בשביל מה צריך להיזהר, ממילא הוא לפעמים מנצח?

התשובה לכך היא, שבאמת המטרה שה' הציב בפנינו היא לא **לנצח** את היצר הרע אלא **להילחם** איתו. להיות במלחמה תמידית איתו. במלחמה לא תמיד מנצחים – אבל תמיד נלחמים, וכיון שתמיד נלחמים, ונלחמים חזק בכל כח-השמחה, הרעננות והעוצמה, אז גם הרבה פעמים מנצחים, וככל שמנצחים יותר פעמים, ככה מתחזקים יותר ולומדים תחבולות של מלחמה כיצד לנצח עוד יותר, לאגור נשק, להציב מארבים, לנטרל, לחתור/לנתק מגע וכו', עד שמגיעים למצב שהיצר הרע מנצח רק קצת פעמים, ואנחנו הרבה **מאוד** פעמים! עד שהיצר כבר לא מנצח כמעט אף פעם, ואז זה מצב טוב מאוד.

תילחם עם מצב רוח טוב

אצל רוב האנשים, גם הצדיקים (ולפעמים אצל הצדיקים יותר משאר בני אדם! – גמרא), המלחמה היא קרב קשה, שלפעמים נופלים בו שדודים ולא מנצחים, אבל המטרה היא – המלחמה עצמה. כי את המלחמה שהאדם נלחם ביצר הרע לשם שמים, ה' אוהב. ה' מבקש ממך שלא תיכנע ליצר הרע, ולכן אתה צריך תמיד להיות בשמחה, וגם אם חטאת ל"ע – כדי שהיצר הרע לא יצליח לייאש אותך וכבר לא יהיה לך כח להילחם בו והוא ינצח לגמרי – עליך להיות תמיד בשמחה ולהילחם בו במלא המרץ, האנרגיה, הרעננות וכוחות העלומים שלך.

מי שיש לו מצב רוח טוב יכול להילחם, אבל מי שמדוכדך ועצוב אין לו כח להילחם, ואז היצר הרע כובש אותו לגמרי.

רק בשמחה!

🌀 לכן יקירי – רק שמחה! ועוד פעם שמחה!

ברכה לסיום

לסיום, אני רוצה לברך אותך שתזכה – לא **לנצח** במלחמת היצר אלא – שיהיה לך תמיד כח ושמחה ורעננות **להילחם** ביצר, ושתזכה בבוא העת להקים בית נאמן וקדוש בישראל ולהיות חרוז נוסף בשרשרת הדורות של עם ה', עם ישראל, ולהעביר את לפיד התורה במוֹרֵץ הקדושה הלאה לדור הבא כי יבוא. אמן ואמן!

ברכתי לנו ההורים, ולמפיצים מאמר זה – שובבי"ם וקדושת הנערים

שנזכה לשמור את שובבי"ם וקדושת הנערים בנערותינו, בבגרותנו ובזקנותנו. ולמפיץ מאמר זה – שובבי"ם וקדושת הנערים – אברך, שיזכה לחיים טובים ארוכים וקדושים ונחת דקדושה מכל יוצאי חלציו. אמן.

שו"ת על שובבי"ם וקדושת הנערים (SEO)

מה זה שובבי"ם?

שבועות בהם חלים שבתות השנה של פרשיות שמות, וארא, בא, בשלח, יתרו, משפטים (ובשנה מעוברת נוסף גם ת"ת: תרומה, תצוה). בשבועות אלו מדברים ביתר שאת, רגישות ודברי תורה על קדושת הנערים, פגם הברית, שמירת הברית ותיקון הברית כפי המובא במאמרי הנוכחי – שובבי"ם וקדושת הנערים 🌻 וכפי שנהג גם הסבא מקלם בישיבתו.

מה זה חינוך לקדושת הנערים ושמירת הברית?

החינוך שמחנכים ההורים והמחנכים את הילד המתבגר להיזהר מפליטה של זרע, באופן שהוא יוצא לריק בצורה מכוונת או שלא מכוונת (הז"ל, מכונה גם 'פגם הברית'), ועמה הדרכה ברורה כיצד להישמר מכך ומה לעשות אם זה קרה, כפי שהארכתי על כך במאמרי הנוכחי – שובבי"ם וקדושת הנערים 🌻

נכשלתי בפגם הברית – מה לעשות?

דבר ראשון אל תהיה עצוב! העצבות גורמת לנפילות חוזרות ונשנות. הישאר בשמחה כמו שכותב הגאון מווילנה (הגר"א) על הפסוק "אם ריח המושל תעלה עליך מקומך אל תנח" (קהלת י, ד), המושל = יצר הרע שעלה עליך, אתה את מקומך הטוב אל תעזוב ותמשיך הלאה לעשות מצוות וללמוד תורה מתוך שמחה, ויחד עם זאת חזור בתשובה ונהג כפי ההדרכות שהבאתי כאן במאמרי – שובבי"ם וקדושת הנערים, והתייעץ עם הוריק ומוריק 🌻

קורא יקר! נהנת מהמאמר? שלח לחברך!

יש לך דבר כלשהו להוסיף? אשמח שתכתוב את תגובתך כאן למטה! 🙋

רוצה להתעדכן

במאמרים חדשים?

(ניתן להסרה בכל עת)

הכנס את המייל שלך כאן: *

תודה, אשמח להתעדכן!

ניווט: [בלוג רשימות תורניות](#) 🗒️ = שובבי"ם וקדושת הנערים 🔍

← הפוסט הבא

→ הפוסט הקודם

24 מחשבות על "שובבי"ם וקדושת הנערים"

זוד ה.

כ"ו בטבת תשפ"ג (19/01/2023) ב 09:51

אשר שלום,

המאמר על **שובבי"ם וקדושת הנערים** כתוב ממש יפה! (גם הציורים הקטנים שבתוך המשפטים מוסיפים הרבה לאווירה הרגועה והבטוחה).

אני בטוח שהרבה אנשים שקוראים את זה – מתחזקים, ואם היו קוראים מאמר כזה בצעירותם, היו פחות נכשלים, ושומרים על קדושתם מתוך ידיעה ברורה כפי שאתה מציג אותה באופן נעים כאן.

אם יהיה אחד שיתחזק בזה אפילו פעם אחת, כבר היה שווה!

תמשיך לכתוב ולהביא חיזוק!

תודה

עריכה

אשר מורסקי

כ"ח בטבת תשפ"ג (21/01/2023) ב 23:26

תגובה

תודה. זו אכן המטרה – להעלות את המודעות של ההורים ושל הנערים. בכל הדורות הרבו לדבר על כך ולכתוב ולערוך בשפת הדור כיצד וממה להיזהר, כפי שרואים בגמרא, בספרי המוסר, ברמב"ם, בשולחן ערוך, בקיצור שולחן ערוך ובכלל, כך שהעניין לא היה וגם אין תועלת בכך שיהיה כמו סוד-כמוס העלול להביא את הנער לידי חטא, אלא יובאו הדברים ויתלבנו **בתוך ומתוך** בית המדרש באופן נקי, כשר וטוב, וכפי שאמר מרן החזון איש, שניתן ללמוד כל דבר בתורה, גם דברים שמחוץ לתורה יפה להם הצניעות, היות כי יש כח בדברי התורה לקדש את האדם, ואין לחשוש להיפך מזה, אלא שעלינו להשתדל בכך שיהיו הדברים באופי ובהלך רוח של תורה, הלכה, ומוסר חכמה ומן הזהירות שלא ירבה להיזהר ולחשוש מלדבר בדבר שהוא תורה, מוסר, הלכה וחינוך הנערים.

יש"כ!

עריכה

תגובה

יחיאל ס.

כ"ז בטבת תשפ"ג (20/01/2023) ב 14:43

המאמר יפה וחשוב מאוד!!!

אני לא הייתי תולה מילתא דתליא בדלא תניא ומייחס את הדברים לשובבי"ם כאילו מדובר במשהו של צדיקים או מקובלים...

יש עוד דברים בענין מהרב וולבה אם מענין אותך אחפש.

אני מאד נהנה מהכתיבות היסודיות והחשובות שלך בהרבה תחומים, ומימים הכרתי את ספרך הנפלא על פירוש המילה 'ברוך'.

דברך חשובים מאד בעיני, ואשמח לתגובתך.

עריכה

תגובה

אשר מורסקי

כ"ח בטבת תשפ"ג (21/01/2023) ב 23:29

שובבי"ם הוא מנהג נפוץ מקדמת דנא להתעוררות ותשובה וכבר המאירי מזכירו בספרו 'חיבור התשובה' והוא מובא בעוד קדמונים, ובו מדברים על קדושה באופן המביא לידי קדושה. תודה על דברך החמים! אם יש לך דברים נוספים מהרב וולבה – נא שלח אלי. תודה.

עריכה

תגובה

משה לייב כהן

כ"ח בטבת תשפ"ג (21/01/2023) ב 20:32

שלום ושבוע טוב!
אני רוצה להוסיף על דברך כמה עצות נוספות:
1. צריך לבקש מה' עזרה, כי אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו, כמו שכותב ה'מסילת ישרים'.
2. להגביר את ה"שוויתי ה' לנגדי תמיד" באופן **מוחשי**.
3. ענין זה תחילתו הוא – השתדלות, אך סופו – מתנה. יש"כ!

עריכה

תגובה

אשר מורסקי

כ"ח בטבת תשפ"ג (21/01/2023) ב 23:30

הבאת נקודות חשובות המוסיפות למאמר, וכמובן שניתן להרחיב עליהם, ועוד חזון למועד בלנ"ד. יש"כ!

עריכה

תגובה

אברהם ד.

כ"ט בטבת תשפ"ג (22/01/2023) ב 14:23

תודה רבה על היצירה. מאוד יפה!

תגובה

עריכה

אשר מורסקי

ב' בשבט תשפ"ג (24/01/2023) ב 09:49

היא לא שלי מכוחי, היא בס"ד ובזכות הרבים, אלא שאני כצינור להעבירם, ואני תפילה שאזכה לכך ויביא המאמר רק תועלת מרובה בעזרת ה'.

תגובה

עריכה

שמואל פ.

ב' בשבט תשפ"ג (24/01/2023) ב 09:49

המאמר ממש נפלא!
וגם הנכונות הכנה והמלאה שלך לקבל את הערתי ולתקן ולשפץ ראווה לכל הערכה!!
הלוואי שיביא תועלת בכיוון הנכון.
כה לחי!!

תגובה

עריכה

אשר מורסקי

ב' בשבט תשפ"ג (24/01/2023) ב 09:52

שמואל שלום,
תודה לך! וגם אני תפילה, וזכור: מצוה להפיץ!

תגובה

עריכה

יצחק קליין

ב' בשבט תשפ"ג (24/01/2023) ב 09:54

שלום, ההדפסה מהאתר לא יוצאת טוב, צריך שתהיה גרסת הדפסה או קובץ PDF
תודה!

תגובה

עריכה

אשר מורסקי

ב' בשבט תשפ"ג (24/01/2023) ב 10:20

שלום, לבקשתך צירפתי אפשרות להורדת קובץ PDF להדפסה בעיצוב מלא, למעלה בצד שמאל.
כמו כן צירפתי לבקשתך גם קובץ **טקסט בלבד**, ותודה על העתקתך מהאתר לוורד לתועלת הרבים.
זכות הרבים תלויה בך! יש"כ.

תגובה

עריכה

איתמר ש.

ג' בשבט תשפ"ג (25/01/2023) ב 09:12

לידידי מזכה הרבים רבי אשר שליט"א

נהניתי לקרוא את המאמר! מאוד יסודי, קריא וברור – וגם אישי! לכל אחד ואחד.

אכן לענ"ד כדאי שתכתוב בתחילת המאמר איזושהי הסכמה מרב כי בכל אופן יש כאן שנוי גישה ממה שהיה מקובל עד לאחרונה בציבור שלנו שעדיף לא לדבר על כך בפירוט, כדי לא לעורר את היצר של מי שעדיין אינו מבין בזה.

ולבני נוער שכבר לצערנו יצאו מן הישיבות! ודאי מצוה להפיץ זאת כראוי. ולכן כדאי לשנות ולא לכתוב בין 12 ל13 אלא סתם לכל אחד.

תודה רבה על המסירות והאכפתיות!

עריכה

תגובה

אשר מורסקי

ד' בשבט תשפ"ג (26/01/2023) ב 10:43

איתמר ידידי שלום,

זקני המשגיחים המחנכים, עוד בדור הקודם, **הרב שלמה וולכה והרב דב יפה** הורו, שהגישה הנכונה בדור הקודם לנו (דורם) – וכל שכן בדורנו זה – היא שיש על ההורים והמחנכים לשוחח על כך ולדבר באופן בטוח עם הילדים.

הרב וולכה כתב שלושה מכתבים לנערים בסביבות גיל ה13 בנושא זה באופן מפורט וברור בספרו 'עלי שור' חלק א, הנועד, כפי שהוא כותב בהקדמתו, לנערים צעירים ממש (את 'עלי שור' חלק ב הוא ייעד כבר לבחורים בישיבה גדולה).

וכפי שהוא כותב במכתב אותו קראנו לעיל "מיד בהתעורר כח זה לפעול באדם – בערך בגיל הבר מצוה – ידע, כי זרע-האדם הוא אותו כח שעל ידו יזכה לבנות בעזרת ה' בנין עדי עד", אם כן הוא פונה בזה לנערים צעירים בגילאי ה13.

הרב דוב יפה כותב: "חשוב מאוד לדבר על כך מקודם שנשלים חס וחלילה מחוסר ידיעה ואז המלחמה היא יותר חזקה. **צריך לדבר על זה עם הילדים אפילו בחיזר!**" (הרב דוב יפה, חיזוק והדרכה, עמוד קס"ד; מובא בספרו של ידידי ר' מוטי זולברג, דע לך בני, תשפ"ב, עמוד 42).

בנוגע לחששך על התעוררות היצר, אומר, ראשית אם הוז"ל היא עבירה, אזי כיצד נמתין עד שהנער יכשל ואז נדבר? זה כמו לומר, באם אראה שהילד עובר על חילול שבת (הדליק את האור) אז אלמד אותו שהדבר אסור. הרי לא עושים כן, אלא מלמדים לפני כן, בגיל צעיר, שאסור להדליק אור בשבת ושאר הלכות שבת. וכך גם בעבירה זו. אין הבדל מצד ההלכה.

בנוסף לכך, מקובלנו ממרן החזון איש, שדברי תורה אינם מעוררים את היצר, ולכן הורה שיש להמשיך בישיבות ללמוד אפילו סוגיית בתולה ד"פתח פתוח מצאתי" ואין לחשוש, כי אין דברי תורה מקנים אלא קדושה. כך גם בעניינינו, כל עוד שהמדבר עם הנער זהו אביו (או אמו) או המחנך שלו, והדברים נאמרים ברגישות של צניעות, אך באופן מפורט וברור, עם הדברי תורה וההלכות, באופן מושכל עם הדרכה נכונה, אין לחשוש כלל, כי זהו ככל דברי תורה שיש ללומדם וללמדם כמו שהורה החזון איש, ועל זה יש מצוות חינוך על האב, שהיא מצווה החלה על כל המצוות, כולל איסור זה דהוז"ל, ללא יוצא מן הכלל.

סיפר לי אברך, שבילדותו דיברו איתו הוריו הרבה על כך שצריך לשמור על **קדושה**, כמה זה חשוב ונכון וכמה אסור להיות לא בקדושה. האברך אמר לי שלמרות שדיברו איתו על 'קדושה' הוא נכשל בכך בצעירותו, מחוסר

ידיעה ובשוגג גמור. והסביר לי, שכל מה שדיברו הוא לא קישר למעשה. הדיבורים הווירטואליים על 'קדושה' שדיברו עימו לא התקשרו אצלו כילד לעולם המעשה הייצרי שלו והוא נכשל בפגם הברית.

אברך יקר נוסף סיפר לי, שהוא מכיר ילד בן 13 בערך שנכשל רבות בקרי לילה (שתכופות מתלווה עמו הרהורי עבירה בשינה מחמת החימום), עד שהוברר כי הוא שוכב מכוסה פרקדן מחוסר ידיעה. לאחר שהסבירו לו את ההלכה שאסור לשכב פרקדן, הוא נטהר, אבל כבר טעם טעם חטא זה הרבה פעמים והושרש בו. לא חבל? אילו היו מלמדים אותו בגיל 12 את ההלכות והוא היה מקבל הדרכה ברורה ומסודרת ללא הצטעצעות מילים (ראה בגוף מאמר זה), כמה קדושה טהורה היתה לילד הזה! ועכשיו?

מסקנה: צריך לדבר באופן ברור ומפורט וביחד עם זאת – תורני, מושכל, חינוכי, מקצועי, הלכתי ורגיש, ועל כולנה – רגוע ונעים (חינוך מרצד על הפנים – ערך מוסף).

גם מבחינה חינוכית זה לא נכון להסתיר ולתת לילד תחושה אינטואיטיבית הניזונת מהאווירה סביב הנושא, שיש כאן משהו נורא, סוד-כמוס, ומי יודע על מה מדובר... ילד גודל ושומע דיבורים מחבריו או שהוא בעצמו מדבר איתם על כך, והוא מקבל מידע לא אמין, שגוי ובוסרי של נערים טריים חסרי ניסיון על הנושא, ומה שמנהל אותו אלו ידיעות קטועות ומסורסות במקרה הטוב, ובמקרה הפחות טוב שטויות והבלים גמורים שאינני רוצה לפרטם כאן, ועם "חינוך" (במירכאות) זה הוא גדל ומתבגר ונכשל ויוצא לחיים. האם לא נכון יותר, מבחינה הגיונית וחינוכית, שהילד לא יקבל את המידע מבחוץ באופן לא בטוח אלא יקבל אותו מאתנו ההורים והמחנכים באופן מושכל, בוגר, תורני, מקצועי ובטוח?

ונאמנים עלינו דברי הרב שלמה וולבה והרב דוב יפה.

בנוגע למה שכתבת בסיום דברייך – המאמר הוא ייחודי לגילאי 12, 13. לגדולים יותר אולי אכתוב בהמשך אם אראה לכך ביקוש מצד ההורים והמחנכים.

מאחל לך ולכולנו הצלחה בקיום **מצוות חינוך** בחינוך בנינו ותלמידינו לתורה ולמצוות!

תגובה

עריכה

מוטי זולברג

ד' בשבט תשפ"ג (26/01/2023) ב 20:17

יישר כח רבי אשר!

כל הכבוד על הכתיבה המדהימה – ויותר מכך, על הבמה המכובדת בה ראית לנכון לעסוק בדברים כה חשובים ורגישים!

חילך לאורייתא

תגובה

עריכה

אשר מורסקי

ד' בשבט תשפ"ג (26/01/2023) ב 22:25

לידידי היקר – הרב **מוטי זולברג** מחבר הספר החשוב "**דע לך בני – פרקי הדרכה והתמודדות בענייני קדושה**" לכבוד ולעונג לי דברייך על מאמר זה. תודה!

ספרך החשוב "דע לך בני" שכולו מוקדש לבירור סוגייה זו של חינוך נערים לקדושה, הכולל מובאות רבות, דברי תורה וחכמה, חינוך והדרכה הוא לעיניים בסוגייה זו, וגם אני נהייתי ממנו וברכתי עליו בורא מאורי האור. יהי רצון שאכן העיסוק בנושא מתוך עמדה חינוכית, הלכתית ותורנית כפי שהורו מרנן רבי שלמה וולכה ורבי דוב יפה, עוד בדור הקודם וכל שכן בדורנו, אכן יביא תועלת מרובה להורים ולמחנכים וייתן את פירותיו לקדושת הנערים – ילדינו היקרים, שיגדלו לתפארת ישראל אשר בך אתפאר.

בהערכה על פועלך הגדול בענין!

תגובה

עריכה

ב. ראם

ז' בשבט תשפ"ג (29/01/2023) ב 12:01

קראתי בכובד ראש את המאמר הנפלא.
המאמר כתוב בצורה מסודרת מן הקל אל הכבד, ייש"כ!
תודה והצלחה מרובה!

תגובה

עריכה

אשר מורסקי

ז' בשבט תשפ"ג (29/01/2023) ב 12:03

תודה על דבריך. הכל בזכות הרבים – בס"ד.

תגובה

עריכה

מאיר

ח' בשבט תשפ"ג (30/01/2023) ב 15:00

שלום, לגבי הליכה לשירותים, במה שכתבת שאין לאחוז האמה, ולעשות אך באופן האפשרי, מה המקור לחומר זה? הרי בשו"ע או"ח ג, יד נפסק להלכה שמעטרה ולמטה מותר. יש"כ.

תגובה

עריכה

אשר מורסקי

ט' בשבט תשפ"ג (31/01/2023) ב 09:24

מעיקר הדין אתה צודק, זו ההלכה, וטוב שהערת על כך כדי שיובאו כאן הדברים על נכון. ואכן התלבטתי אם לכתוב זאת, והמסקנה היתה, שהיות והמאמר נכתב כמדריך מעשי והלכתי לנוער, לא רציתי להיכנס לחילוקים אלו כלל, דבר שעלול אולי להכשיל את הנער באופנים ובמקרים מסויימים בהז"ל. כלומר זו לא הלכה מעיקר הדין אלא כעין חומרא הנובעת מן הפן החינוכי. שהרי אפשר ואפשר גם בלא החזקת האמה, בדורנו שכולם לבושים בכגד תחתון ובמכנסים עם רוכסן, בשונה מזמן השו"ע שלבשו כותנות משתלשלות ללא פתחים ולא היה תמיכה מלבד להחזיק ביד, אך כיום ניתן להיעזר בכגד עצמו, הן הצמוד והן

המכנסיים, הפתוח עבור כך, אם כן למה להחזיק העטרה? ואין הכי נמי, אם יש ילד/נער/בחור שמבנה גופו הוא כזה שאי אפשר לו אלא בהחזקת העטרה בלבד, שלולי זאת הוא מתיז (שגם זה הוא לא לרצון ההלכה) – אתה ודאי צודק שצריך לעשות כעיקר הדין שהרי אי אפשר לו אחרת, אך להיזהר גם בזה מיצר הרע, בפרט בחורים שטבעם חם. ויש"כ על ההערה.

תגובה

עריכה

מאיר

ט' בשבט תשפ"ג (31/01/2023) ב 09:55

קשה להמציא חומרות, אפילו מן הפן החינוכי, מדעתנו. ובפרט שזה די מסרב ומקשה על הנער. מה גם, שבגיל הילדות כולם נוהגים לעשות זאת, ולדרוש מילד פתאום לשנות את הרגליו זה דבר קשה, ובקל הוא עלול להורות היתר לעצמו, ואז לא ידע את הגבול שבו זה יוצא מגדר חומרא ועובר לגדר אסור.

תגובה

עריכה

אשר מורסקי

ט' בשבט תשפ"ג (31/01/2023) ב 10:33

מה שכתבת במשפט האחרון, שהדבר עלול לשבש הגבול, הוא בעל משקל, ובשיקול הוא מכריע הצדדים, ותיקנתי בפנים. כמו כן, מה שהערת לי הערות חשובות נוספות (באישי) על הרהורים באונס וברצון, חלומות וקרי, ועל ט' קבין – אתה צודק, ושיפצתי הלשון שיהיה חילוק ברור, וגם שאין ט' קבין וטבילה בימינו חובה כפי שאולי היה יכול להשתמע, וכמופיע כעת מתוקן בגוף המאמר. ויש"כ על הערותיך החשובות!

ומכאן הערה לכל קוראי החשובים:

יש לדעת שהנוסח הקובע הוא המופיע בפוסט זה – המשתנה לטובה מדי יום כמעט, ולא בקבצים המצורפים למעלה שמתעדכנים לעיתים רחוקות יותר.

תגובה

עריכה

יחיאל פליסקין

ט' בשבט תשפ"ג (31/01/2023) ב 09:37

הרב אשר שלום רב,

המאמר יפה מאד, ומסתבר שהורה שייתן אותו לכנו יעשה עמו **חסד גדול!** בודאי שלהשאיר את הילד בלי הדרכה – זה לא כדאי.

אם כי למעשה, בנושאים רגישים אלו יש דעות שונות, ויש הרבה הבדלים בין ההדרכה שאני נותן לבין ההדרכה שכתבת.

ואני מבקש להעיר הערה אחת:

ילד שיקבל מכתב זה בו יש כל כך הרבה מושגים ופרטים, לדעתי הוא עלול להתבלבל, לכן עדיף שהדבר יעשה ב-2 או 3 שיחות מדורגות בין אב לבנו, שאז האב יכול להבחין לפי כח הקיבול של הבן מה הוא מסוגל לשמוע ומה לא.

ושוב יישר כח!

בברכה

יחיאל פליסקין

ארגון "שתולים" – להצליח בחינוך"

עריכה

אשר מורסקי

ט' בשבט תשפ"ג (31/01/2023) ב 09:43

תגובה

הרב יחיאל פליסקין, יו"ר ארגון "שתולים", המחנך הדגול, שלום רב!

תודה על דבריך, ואכן אני מסכים עם כך. וכפי שציינתי בפתיח המאמר (דבר להורים), ההורים צריכים לממש

את דופק בנם ולפי זה להעביר לו את הדברים שבאו כאן, כל אחד לפי מה שהוא אדם – ילד/נער.

יש"כ על דברי החיזוק, והרבה ברכה בעמלך בחינוך ילדי ישראל!

עריכה

תגובה

כתיבת תגובה

Logged in as אשר מורסקי. [Edit your profile.](#) [Log out.](#) שדות החובה מסומנים *

להקליד כאן...

שלחו לי התראה למייל כאשר מישהו מגיב לתגובה שלי

» הוספת תגובה

כל הזכויות שמורות © לבעל האתר. מותר להעתיק קטעים קצרים, אך יש לציין מהיכן הם נעתקו, ו"האומר דבר בשם אומר מביא גאולה לעולם".

אין באמור באתר זה ייעוץ, טיפול ו/או חוות דעת מקצועית כלשהי.
למען הסר ספק, בכל בעיה יש לפנות אך ורק למומחים לדבר.